

AUF's ungdomskonferanse 27. august 1977.

I langtidsprogrammet for neste 4-årsperiode har Regjeringen trukket opp hovedmålene for samfunnsutviklingen fremover. Gjennom en aktiv reformpolitikk tar vi sikte på skritt for skritt å skape et kvalitativt bedre samfunn. Utgangspunktet for dette arbeidet er godt. En 30-års lang "stille revolusjon" har bygget opp et velferdsamfunn tuftet på idéene LIKHET, RETTFERDIGHET OG SOLIDARITET.

Utfordringen nå er å gjøre et godt samfunn bedre. Dagens og morgendagens samfunn stiller oss overfor nye og andre oppgaver enn de vi etter beste evne har forsøkt å løse i fortiden. I all politisk virksomhet vil det være

- 2 -

viktig oppgave å løse enkeltproblemer og bøte på skader som oppstår. En viktigere men også vanskeligere oppgave er å organisere samfunnet slik at vi forebygger problemer. Innenfor et helhetlig og langsiktig syn på samfunnsutviklingen, må vi utforme målsettinger og ta i bruk virkemidler for de enkelte sektorer av samfunnet. Regjeringen har i den senere tid beskrevet situasjonen og lagt fram sitt syn på utviklingen for store grupper i samfunnet. Stortinget behandlet for kort tid siden Regjeringens melding om de eldre. Regjeringen la i denne måneden fram en stortingsmelding om barns oppvekstvilkår. I nær fremtid vil Regjeringen legge frem en stortingsmelding om de funksjonshemmede. For å beskrive ungdommens situasjon og komme med forslag til

offentlig politikk for de unge i samfunnet, ble i 1971 Regjeringens ungdomsutvalg nedsatt. Ungdomsutvalget har nylig lagt frem sin første delutredning som vil danne utgangspunktet for en samlet drøfting av ungdomspolitikken. De forhold ungdommen lever under har gjennomgått store endringer de siste 10-år. Dagens ungdom lever i en helt annen grad under økonomisk og sosial trygghet enn den situasjon foreldregenerasjonen vokste opp under. Mulighetene for den enkelte til egenutvikling og utdanning er betraktelig bedre. I 1945 sluttet det store flertall av befolkningen skolegangen etter 7 års folkeskole. Nå er det 9-årig skole for alle. I 1950 var det ca. 50.000 elever ved slike skoler. I dag kan en regne med at godt og vel

80 % av ungdomskullene skaffer seg utdanning utover den obligatoriske grunnskole.

Denne utviklingen betyr likevel ikke at vi kan snakke om dagens ungdom som noen "dessert-generasjon". Også ungdom av i dag møter en lang rekke alvorlige problemer. Det er fortsatt et stykke igjen til at samfunnet kan gi alle som ønsker det tilbud om videregående opplæring. Mange ungdommer har problemer med å skaffe tilfredsstillende bolig til overkommelig pris. Men det alvorligste problemet er at et stort antall unge mennesker etter endt skolegang møter et samfunn som ikke ser ut til å trenge den arbeidskraft de har å tilby. Målet i sysselsettingspolitikken må være at alle personer i alderen 16 - 69 år som ønsker det skal få inntektsgivende arbeid eller tilbud om egnet opplær

Dette langsiktige mål for sysselsettingspolitikken går ut over det vi tradisjonelt har kalt en politikk for full sysselsetting.

Målsettingen om arbeid for alle vil stille enorme krav til vår arbeidsmarkedspolitik. I langt større grad enn hittil må vi legge vekt på å tilpasse arbeidsplassene og arbeidsbetingelsene til menneskene og menneskenes behov. De grupper som har spesielle problemer med å finne sin plass i arbeidslivet, bl.a. grupper av ungdom, må settes bedre i stand til å gå ut i arbeidslivet. Det vil bli nødvendig, og det vil være riktig å lette deltakelsen i arbeidslivet for kvinner og for unge, ved å tilby nedkortet og variert arbeidstid.

Regjeringen har nylig foreslått forsøksvirksomhet med nedkortet arbeidstid for småbarnsforeldre. Adgangen til fri fra arbeidet ved barns sykdom er utvidet. Det er nødvendig å fortsette den raske utbyggingen av barnehager for å nå målet, 100.000 plasser i 1981.

De vanskelige konjunkturforholdene har i de siste år forsterket vanskelighetene og stilt spesielt store krav til vår sysselsettingspolitikk.

Fra Regjeringens side er det blitt gjennomført en rekke tiltak for å forhindre arbeidsledighet blant ungdom. Arbeidernes Ungdomsfylking har i dette arbeidet vært en "pacemaker". På bakgrunn av forslag fra Arbeidernes Ungdomsfylking ble i 1975 satt i verk en rekke tiltak:

- ekstra bevilgninger til 740 nye elevklasser ved yrkesskolene,
- økt offentlig støtte til lærlingeplasser,
- ekstra midler til bedriftsinterne kurs for ungdom under 20 år,
- økonomisk støtte til ungdom under 20 år som deltar i yrkesopplæringskurs for voksne,
- 6-ukers yrkesorienterende kurs for ungdom,
- økonomisk støtte til sysselsetting av arbeidsledig ungdom i offentlig regi,
- økonomisk støtte til private bedrifter som oppretter arbeidsplasser for arbeidsledig ungdom.

Det ble videre også etter forslag fra AUF opprettet 26 nye stillinger ved arbeidskontorene som i vesentlig grad skal arbeide med ungdomsledighet. For å bedre den politiske og administrative samordning av sysselsettings-tiltakene overfor ungdom ble det opprettet en stilling i Kommunaldepartementet med dette som hoved-oppgave. De tiltakene som er satt i verk for å bedre situasjonen på arbeidsmarkedet for ungdom har skapt flere arbeidstilbud. Det er Regjeringens intensjon å styrke og arbeide med arbeidsformidling og yrkesopplæring for ungdom. Den viktigste oppgave på dette felt vil imidlertid være å lette overgangen fra skole til arbeidsliv. Alle elever må etter avsluttet skolegang ha mulighet for å finne inntektsgivende arbeid. Særlig ungdom uten videregående utdanning eller yrkes-

erfaring vil alltid stå svakt på arbeidsmarkedet. Vi vet at kravene til yrkeskvalifikasjoner øker og at antall arbeidsplasser for ufaglærte arbeidere synker. Derfor vil problemet for de svakeste gruppene gjenstå selv når den videregående skolen er fullt utbygd. For å hjelpe ungdom med særlige sysselsettingsvansker vil det derfor fremover bli gitt tilskott til etablering av ekstraordinære arbeidsplasser i offentlig virksomhet, slik vi har gjort de siste årene. En slik ordning vil gi arbeidserfaring, og det vil gi en viss tid for arbeidsformidlingen til å finne mer varige og bedre løsninger.

Ungdomsutvalget har lagt stor vekt på skolens betydning for barns og ungdoms oppvekstvilkår. Jeg vil gjerne peke på enkelte faktiske forhold som viser hvilken enorm utvikling som har foregått i utdanningssystemet de siste 10 årene. Mens 2,2 % av nasjonalproduktet gikk til utdanningsformål i 1947, bruker vi i dag 7,5 %, eller over 13 milliarder kroner til dette feltet. Nær 900.000 nordmenn har sin arbeidsplass innenfor skoleverket. Endringene i vårt utdanningssystem har ført til at vi i dag har et skoleverk i vårt land som av andre fremheves som eksempel.

I en undersøkelse som OECD gjennomførte i 1975 blir det pekt på at ressursinnsatsen i norsk skole er meget høy, at likhet i skoletilbud er imponerende og at klassestørrelsene er mindre enn i noe annet land.

På tross av den enighet som har hersket om de viktige reformer innen norsk skole utsettes skolen i dag for sterk kritikk fra enkelte hold. Det skal ha foregått en nivåsenking i skolen, heter det. Ved en skrivebordsteoretisk gjennomsnittsberegning kan man muligens komme til den konklusjon fordi spredningen i karakternivået i dag er større enn tidligere. Dette har imidlertid ikke sammenheng med at nivået er blitt lavere.

Dagens skole er en skole for alle. Utvalgsskolen for de få og de privilegerte er heldigvis et tilbakelagt stadium.

12

Til de som bekymrer seg for elevnes situasjon, de som mener å kunne påvise nivåsenking vil jeg tillate å hevde at de skoleflinke i dagens skole er lenger fremme enn tilsvarende i den gamle skolen. Det viktige er imidlertid den heving av det generelle undervisningsnivå som har foregått.

Spørsmålet om vurderingsformer i grunnskolen er et viktig spørsmål og det er et vanskelig spørsmål.

Arbeiderpartiet ser svakheten ved det karaktersystem vi i dag har. Jeg vil gjerne si at mulige skadevirkninger av et vurderingssystem i skolen må tillegges større vekt enn de eventuelle fordeler systemet måtte kunne gi. Jeg ser en rekke uheldige sider ved dagens karaktersystem. Dette karaktersystemet innebærer at en stor gruppe stemples som tapere på tross av at de ut fra

sine forutsetninger gjør ~~en~~ meget god innsats.

Det viktige må være å finne frem til vurderingsformer som hjelper den enkelte elev til å forstå seg selv ut fra sine forutsetninger og som kan virke stimulerende for den enkelte. Vurderingsformene må ta utgangspunkt i at undervisningen skal være tilpasset den enkeltes forutsetninger. Vi bør være åpne for å drøfte vurderingssystemet i dagens skole. Dette vil vi få anledning til når evalueringsutvalget kommer med sin utredning.